

LJUDSKO SLOVSTVO

- začetnik zbiranja ljudskega slovstva je bil Herder (Nemec)
- na Slovenskem je konec 19. stol. raziskoval Štrekelj
- ljudsko slovstvo – avtor ni znan, estetsko manj zahtevno
- folkloristika – veda, ki se ukvarja z materialnim ljudskim izročilom
- etnologija – veda o narodu
- ljudsko slovstvo vpliva na umetno

LJUDSKO PESNIŠTVO

- tudi ponarodele pesmi – avtor je znan, vendar jo je ljudstvo vzelo za svojo in jo po svoje prenašalo naprej
- prvotno so bile ljudske pesmi pete
- prenašale so se z ustnim izročilom → različice
- izrazna sredstva: ponavljanje motivov, refrenov
- stalni pridevki
- pretiravanje
- inverzija
- nagovor
- pomanjševalnice
- personifikacija
- ponavljanje
- stalna števila s simboliko

LIRIKA:

različne vsebine:

- obredno-običajne pesmi (kolednice)
- svatovske
- nabožne (povezane s krščanstvom)
- ljubzenske (Kako bom ljubila)
- stanovske (kovaške – Oj ta mlinar)
- vojaške
- izseljeniške (prekmurske)
- pivske (En hribček bom kupil)
- šaljive, zbadljive
- otroške, uspavanke

EPIKA:

→ balade (dramatična zgradba, tragičen konec, usoda, nadnaravne sile):

- ženske balade (ženska in njeno notranje trpljenje – npr. Lepa Vida)

- moške balade (več krvi, krutosti, manj čustev – npr. Rošlin in Verjanko)

→ romance (vedrejša, viteška kultura)

* glede na tematiko delimo epske pesmi na:

- bajeslovne
- pravljичne
- legendarne
- junaške in zgodovinske
- o ljubezni in družinskih usodah
- živalske

Lepa Vida (France Prešeren)

- ponarodela
- na Slovenskem ima 19 različic, zaradi ustnega prenašanja pride do sprememb
- ženska balada
- motiv ukradene ženske, motiv ženske razpetosti med domom in svetom
- ljudske značilnosti: narečje, ponavljanje motiva, stopnjevanje (najprej otroku držijo svečo, nato ga pokopljejo), personifikacija, stalni pridevki, poseg nadnaravnih sil
- rim in stopic ni, če so, so svobodne

Rošlin in Verjanko

- značilnosti moške balade
- star motiv krutega maščevanja in uboja iz koristoljubja
- najbolj negativna je mati
- verza, rime ni, če je, je prost